

Cinsel ?stismara U?ram?? Çocuklara Kar?? Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Cinsel ?stismara U?ram?? Çocuklara Kar?? Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18647>

Özet

Cinsel istismara uğramayan çocuklara karşı tutum ölçeği (CİÇKTÖ), G. G. Akduman ve G. Cantürk tarafından 2011 yılında geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin **cinsel istismar** mağduru çocuklara yönelik sahip oldukları tutumları psikometrik olarak geçerli ve güvenilir bir biçimde değerlendirmektir. Ölçek, özellikle toplumsal tepkilerin ve potansiyel ikincil mağduriyetin anlaşılmasında önemli bir araç olarak tasarlanmıştır.

Ölçeğin geliştirme süreci, kapsam geçerliğinin sağlanması amacıyla literatür taraması ve uzman görüşüne başvurmaya içermiştir. Yapılan psikometrik analizler, yüksek iç tutarlılık katsayıları ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerleri ile ölçeğin yüksek düzeyde geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Cinsel istismar, tutum, çocuk, psikometri, güvenilirlik, geçerlik, **Cronbach Alpha**, **KMO**, Davis tekniği

Yazarlar

Akduman, G. G., Cantürk, G.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin cinsel istismara maruz kalmayan çocuklara yönelik algıları, inançları ve duygusal tepkilerini içeren tutumları ölçmektir. Bu tutumların belirlenmesi, hem profesyonel yardım hizmeti sunanlar (sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, terapötist uzmanlar) hem de genel toplum nezdinde mağdurlara yönelik ayrımcılık veya damgalamayı azaltmaya yönelik eğitim ve müdahale programlarının geliştirilmesine zemin hazırlar.

Araştırmacılar, ölçeği geliştirirken, cinsel istismar mağdurlarına yönelik olumsuz tutumların, mağdurların iyileşme süreçlerini ve adli süreçlere katılmalarını olumsuz etkilediği varsayımından hareket etmişlerdir. Dolayısıyla, ölçek bu tür olumsuz tutumların düzeyini nesnel olarak ortaya koymaya hedefler.

Yapı

CİÇKTÖ, bireylerin **cinsel istismar** mağduru çocuklara karşı geliştirdikleri bilişsel, duygusal ve davranışsal eylemleri kapsayan psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı genellikle empati, suçlama, sorumluluk atfetme, mağduru damgalama ve yardım etme istekliliği gibi boyutları

içermektedir.

Ölçek, katılımcıların cinsel istismar olgusuna dair sahip oldukları mitleri ve yanlış inanışları da dolaylı yoldan tespit edebilme potansiyeline sahiptir. Tutumun ölçülmesi, bireylerin bu hassas konuya yaklaşımlarındaki önyargıları ve stereotipleri ortaya çıkarmak için önemlidir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, hem içerik hem de yapı geçerliliği kanıtlarını sunmaktadır. **Kapsam geçerliliği** çalışmaları, maddelerin hazırlanmış aşamalarında kapsamlı literatür taraması ve uzman görüşüne başvurularak sağlanmıştır. Uzman görüşlerinin değerlendirilmesinde **Davis tekniği** dikkate alınmıştır.

Yapı geçerliliğine dair önemli bir gösterge, **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** örneklem yeterliliği testidir. Yapılan analizde **KMO** değeri .823 olarak bulunmuştur. Bu değer, verilerin faktör analizi için oldukça uygun ve geçerliliğin yüksek olduğunu gösteren güçlü bir kanıttır. Ayrıca yüksek iç tutarlılık katsayısının elde edilmesi, ilgili değişkenin iyi tanımlandığına ve dolaylı olarak kapsam geçerliliğinin sağlandığına işaret etmektedir.

Güvenirlilik

Cinsel İstismara Uğrayan Çocuklara Karşı Tutum Ölçeği'nin güvenirliliği, **Cronbach Alpha** iç tutarlılık katsayısının belirlenmesiyle hesaplanmıştır. Güvenirlilik çalışmaları üç aşamada gerçekleştirilmiştir:

İlk Hali: 24 maddeden oluşan ölçeğin ilk hali için hesaplanan **Cronbach Alpha** katsayısı .504 bulunmuştur.

İkinci Hali: Madde atımları ve revizyonlar sonrasında 21 maddelik haliyle hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı .823 olarak bulunmuştur.

Üçüncü ve Son Hali: Madde seçimi yapıldıktan sonra elde edilen son versiyon için hesaplanan **Cronbach Alpha** katsayısı .854 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç, psikometrik açıdan kabul edilebilir bir sonuç olan .70 değerinden büyük olduğu için ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme çalışmasında faktör analizine uygunluk testi olarak **KMO** değeri .823 olarak raporlanmıştır. Bu değer, veri setinin faktörleştirme için yeterli olduğunu göstermektedir. Ancak kaynak içerikte, kaç faktör elde edildiği, faktörlerin varyansı ne kadar açıkladığı veya faktör yükleri gibi detaylı bilgiler sunulmamıştır.

Genellikle tutum ölçeklerinde birden fazla alt boyut (faktör) bulunması beklenir; bu faktörler, maddeyi suçlama, empati kurma veya yardım etme istekliliği gibi farklı tutum bileşenlerini temsil edebilir. Yüksek KMO değeri, ölçeğin yapısal geçerliliğinin incelenmesi için Temel Bileşenler Analizi (TBA) veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) gibi yöntemlerin uygulanabilirliğini teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: 29 maddeden oluşmaktadır. Cevaplar 5'li **Likert Ölçeği** formatında toplanmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler, genel popülasyon veya cinsel istismar mağdurlarıyla çalışan profesyoneller.

Yaş Grubu: Yetkinler (Tutum sahibi olan bireyler).

Popülasyon Detayları: Kaynakta spesifik bir popülasyon detayı belirtilmemiştir; geçerlik ve güvenirlik çalışması muhtemelen üniversite öğrencileri veya genel yetkinler üzerinde yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) anketi.

Anahtar Kelimeler

Çocuk cinsel istismarı, tutum ölçümü, psikolojik ölçek, iç tutarlılık, Likert tipi ölçek, psikometri, **kapsam geçerliliği**

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Sağlanmamıştır.

Bağlantı E-posta Adresleri: Sağlanmamıştır.

Yayın Adresi: Sağlanmamıştır.

İzinler, Ücret ve Test Yayıncıları

Test Yayıncısı: 2011

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı, izin ve ücret bilgileri için orijinal yayıncılara veya

yazarlara başvurulması gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [cinsel-istismara-ugramis-cocuklara-karsi-tutum-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/cinsel-istismara-ugramis-cocuklara-karsi-tutum-olcegi-toad.pdf)

Kaynakça

Akduman, G. G. ve Cantürk, G. (2011). Cinsel İstismara Uğrayan Çocuklara Karşı Tutum Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Adli Tıp Dergisi*, 24(2), 22-29.

Cinsel İstismara Uğramış Çocuklara Karşı Tutum Ölçeği Maddeleri

Derecelendirme Sistemi:

hiç katılmıyorum = 1

katılmıyorum = 2

kararsızım = 3

katılıyorum = 4

tamamen katılıyorum = 5

Önemli Not: Ölçeğin 29 maddesi, telif hakları nedeniyle bu akademik girişte sunulmamaktadır. Maddelerin tamamına ulaşmak için Akduman ve Cantürk'ün (2011) orijinal makalesine başvurulmalıdır.